

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФІНАНСОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ УКРАЇНИ

Бодаковський Володимир Юрійович

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту,

Львівський національний університет імені Івана Франка

В умовах деструктивного розвитку глобального економічного середовища українська економіка перебуває в стані невизначеності. Суб'єкти господарської діяльності як її невід'ємна частина зазнають тиску від негативних фінансово-економічних проявів, що не сприяє отриманню позитивних фінансових результатів. Міжнародні економічні процеси внаслідок пандемії COVID-19 та російської агресії зазнають структурних змін, впливають на фінансову діяльність суб'єктів підприємництва та змінюють фінансово-політичні пріоритети міжнародних фінансових інститутів. Формується загрозлива ситуація для суб'єктів господарювання в сфері експортно-імпортних операцій, особливо для виробників сільськогосподарської продукції. Вивчення інструментів підвищення ефективності фінансової діяльності є стратегічно важливим через призму міжнародних економічних процесів. Це дозволить сформувати якісну політику юридичних осіб та держави. Враховуючи ситуацію в українському фінансовому середовищі, науковий пошук шляхів результативності українського підприємництва є актуальним та своєчасним.

Пошук напрямів удосконалення та аналіз результатів, в частині імплементації інноваційних механізмів управління фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання, здійснювали такі вчені, як І.В. Бланк, М.М. Бердар, Д.В. Ванькович, Я.Б. Дропа, О.Ю. Смельянов, А.Г. Загородній, М.І. Крупка, Л.С. Мартюшева, В.М. Опарін, А.М. Поддєрьогін, О.О. Терещенко. Науковці внесли вагомий внесок в розуміння процесів управління фінансовою діяльністю, але, враховуючи динамічність економічного середовища, необхідно отримувати актуальні для сьогодення наукові здобутки, це сприятиме підвищенню ефективності діяльності підприємств на міжнародній арені.

Нами здійснена спроба актуалізувати дослідження фінансової діяльності з метою підвищення ефективності функціонування суб'єктів підприємництва та державної зовнішньо-економічної фінансової політики.

Доцільно наголосити, що відповідно до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів» п. 4 «Фінансова діяльність» – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства. «Інвестиційна діяльність» – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів. Операційна діяльність – основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю. [1] З нашої точки зору фінансова діяльність охоплює процеси, які дозволяють, насамперед, сформувати капітал суб'єкта підприємницької діяльності, а в подальшому сприяють його розподілу в економічному середовищі з метою отримання запланованих фінансових результатів, які, залежно від їх якості, змінюють структуру власного та позичкового капіталу. Дії підприємців формують фінансові відносини, які в своїй основі містять комплементарні права та обов'язки. З метою уникнення аберацій в договорах, права та обов'язки при завершенні угоди змінюють свою суб'єктну сторону та сприяють завершенню відносин. Відповідно, можемо стверджувати, фінансова діяльність, яка сприяє виготовленню продукції чи наданню послуг вітчизняними підприємцями, є в компетенції державних органів, які здійснюють внутрішню фінансову політику. Імпортні операції перебувають виключно в сфері впливу міжнародних інститутів та країн-партнерів України.

Протягом 2023 року 62% суб'єктів підприємництва функціонували повністю, 24% мали труднощі та обмеження в діяльності, 4% перебувають на стадії санації, 2% – призупинили діяльність, або змінили концепцію бізнесу. Доцільно зазначити, що 5% підприємців вимушені були закрити бізнес. Український бізнес був орієнтований здебільшого на національну економічну систему, 96% підприємців працюють на внутрішньому ринку. Негативним явищем є зростання витрат у понад 43% юридичних осіб, а позитивні фінансові результати присутні в третини компаній. Близько половини підприємців засвідчують про суттєве зниження прибутків. [2] Українські суб'єкти економічної системи на міжнародних ринках відчувають ряд труднощів, які пов'язані не тільки з політичними рішеннями країн-партнерів, їх підприємницького середовища, а й з особливостями фінансової діяльності поза межами вітчизняної економічної системи. Варто звернути увагу на співпрацю з фінансовими інститутами та посередниками країн, які є стратегічними партнерами нашої країни. Це дозволить імплементувати фінансову зацікавленість в дії зазначених організацій та в подальшому матиме кумулятивний ефект, який сприятиме позитивним політичним рішенням.

Євроінтеграція передбачає узгодженість законодавчого поля, особливо в сфері фінансових відносин. Низка подій 2022–2024 рр. засвідчують про необхідність підтримки фінансової діяльності як на державному так і на регіональному рівні, що дозволить не тільки захистити власні інтереси, а й сприятиме збалансуванню сальдо платіжного балансу країни. Як наслідок, фінансове забезпечення стане доступнішим та корелюватиме з фінансовими результатами підприємств. Доречно зазначити, що політика ЄС має три основні напрями: 1) нівелювання різниці в розвитку національних економік та їх регіонів зокрема; 2) проведення заходів, які вплинуть на конкурентоспроможність і зайнятість на мікрорівні; 3) сприяння співпраці між регіонами і країнами з метою набуття країнами-партнерами комплементарного економічного статусу та уникнення бар'єрів на їх кордонах. Формування і реалізація державної регіональної політики, з урахуванням досвіду та відповідно до стандартів регіональної політики європейських держав, стане важливим кроком на шляху включення української економіки в європейський економічний простір та інтеграції України у Європейське Співтовариство [3]. Відповідно до наших досліджень необхідно здійснити декомпозицію фінансових відносин та створити фінансові інструменти, які сприятимуть мікро менеджменту як на рівні держави, регіонів, так і на рівні підприємств. Особливої уваги потребують виробники сільськогосподарської продукції, які на міжнародних ринках стикаються з труднощами, що пов'язані з специфікою, імпліцитними та експліцитними умовами ведення операційної та фінансової діяльності. Україна є потужним експортером товарів харчової сфери. Зниження та розбалансування поставок до країн-споживачів такої продукції не тільки зменшить фінансові результати українських підприємств, а й може сприяти формуванню продовольчої кризи, зруйнувати налагоджені партнерські відносини в міжнародному економічному середовищі [5]. Стратегічно важливим є узгодження фінансових та соціальних інтересів країн-партнерів, адже, згідно з отриманими вітчизняними підприємцями досвідом, ринкові умови ведення діяльності не завжди пріоритетні за межами вітчизняної економічної системи.

Відповідно до наших досліджень фінансова діяльність суб'єктів господарювання має супроводжуватися підтримкою держави на регіональному та макрорівні. З одного боку, фінансову систему необхідно інтегрувати в міжнародне середовище, а, з іншого – сприяти захисту вітчизняних інтересів у фінансовій сфері, зокрема. Міжнародні економічні процеси вкрай важливо супроводжувати активними державними діями у співпраці з країнами-партнерами. Особливо необхідно створити механізм зацікавленості міжнародних та національних фінансових інститутів у фінансових результатах українських

підприємців, а їх фінансову діяльність підтримувати фінансовими інструментами «країн-клієнтів».

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0398-99#Text--5>
2. Сухорукова Г. Яким був 2023 рік для українських компаній: результати дослідження Київстар Бізнес. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/yakim-buv-2023-rik-dlya-ukrayinskih-kompanij-rezultati-doslidzhennya-kiyivstar-biznes>
3. Ванькович Д., Бодаковський В. Фінансове забезпечення регіональної економіки України в контексті євроінтеграції. *Формування ринкової економіки України*. 2019. Випуск 41. С. 50–58.
4. Assessing the Sustainability of the Consumption of Agricultural Products with Regard to a Possible Reduction in Its Imports: The Case of Countries That Import Corn and Wheat / by Olexandr Yemelyanov, Tetyana Petrushka, Lilia Lesyk, Anatolii Havryliak, Nataliya Yanevych, Oksana Kurylo, Volodymyr Bodakovskyy, Iryna Skoropad, Taras Danylovyh and Kateryna Petrushka. *Sustainability*. 2023. No. 15(12). DOI: <https://doi.org/10.3390/su15129761>